

Sygn. akt I C 894/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 lutego 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku Wydział I Cywilny

Przewodniczący: SSO Karolina Sarzyńska

Protokolant: sekr. sąd. Ewa Folleher

po rozpoznaniu w dniu 2 lutego 2017 roku w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S.

przeciwko K. W.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanej K. W. na rzecz powoda "(...)" spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. kwotę 120.000 zł (sto dwadzieścia tysięcy złotych) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 24 listopada 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od tej kwoty od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty,

II. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 13.200 zł (trzynaście tysięcy dwieście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 7.200 zł (siedem tysięcy dwieście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w sprawie.

Sygn. akt I C 894/16

UZASADNIENIE

Powódka (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. pozwem z dnia 26 września 2016 r. skierowanym przeciwko pozwanej K. W. domagała się zasądzenia od pozwanej na swoją rzecz kwoty 120.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 24 listopada 2015 r. do dnia zapłaty oraz zwrotu kosztów postępowania.

Powódka swoje roszczenie wywodziła z weksla, w którego była posiadaniem, a z którego wynikało zobowiązanie pozwanej do zapłaty dochodzonej pozwem kwoty. Wskazywała, że indosant jeszcze przed indosem wzywał pozwaną jako wystawcę weksla do zapłaty, jednakże ta nie uregulowała zadłużenia.

Pozwana K. W. w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powódki na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Pozwana podnosiła zarzut braku legitymacji procesowej powodowej spółki, zarzucając, że ta nie nabyła skutecznie wiarygodności wekslowej od C. J., albowiem dokonany przez niego indos zawiera datę. Wskazywała również na uzupełnienie weksla niezgodnie z zawartym porozumieniem i wolą wystawcy - w tym kontekście podnosiła, że weksel został wystawiony w związku z zawartą z C. J. umową pożyczki, jednakże termin zapłaty zobowiązania z umowy został ustalony przez strony na dzień 31 grudnia 2020 r. Tym samym wskazany w wekslu termin płatności tj. 23 listopada 2015 r. jest nieprawidłowy, gdyż data wymagalności roszczenia zabezpieczonego wekslem jeszcze nie nastąpiła. Zaznaczono przy tym, że nawet przy założeniu skutecznego przejścia uprawnień z weksla na powodową spółkę, jest

ona świadoma wypełnienia weksla niezgodnie z porozumieniem wekslowym, albowiem prezesem zarządu powódki jest C. J. - indosant weksla.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 23 października 2013 r. pozwana K. W. zawarła C. J. umowę pożyczki, zgodnie z którą pożyczyła od C. J. kwotę 120.000 zł.

[okoliczność bezsporna, nadto zeznania słuchanego w charakterze strony powodowej C. J. - utrwalone na nośniku danych k. 47]

Kwotę pożyczki pozwana zobowiązała się zwrócić w ciągu jednego roku, a odsetki spłacać miesięcznie.

[dowód: zeznania słuchanego w charakterze strony powodowej C. J. - utrwalone na nośniku danych k. 47]

Zabezpieczenie spłaty należności z powyższej umowy stanowił weksel in blanco wystawiony w dniu 23 października 2013 r. przez pozwaną, w którym pozwana wypełniła również kwotę zobowiązania 120.000 zł. Strony umowy nie podpisały deklaracji wekslowej, a jedynie zawarły ustne porozumienie wekslowe.

[okoliczność bezsporna]

Z uwagi na to, że pozwana nie wywiązywała się z obowiązku spłaty zobowiązania, C. J. wielokrotnie wzywał ją do uregulowania należności. Pozwana jedynie obiecywała spłatę zadłużenia, jednakże nigdy tego nie uczyniła. Ostatecznie więc C. J. wypełnił weksel, wskazując jako termin płatności dzień 23 listopada 2015 r.

[dowód: zeznania słuchanego w charakterze strony powodowej C. J. - utrwalone na nośniku danych k. 47, dokumenty w aktach Sądu Okręgowego w Gdańsku sygn. akt I C 1020/15- uwierzytelniona kopia weksla k. 6-7]

C. J. zdecydował się również na wystąpienie z zawezwaniem pozwanej K. W. do próby ugodowej - sprawę zarejestrowano w Sądzie Rejonowym Gdańsk - Południe w Gdańsku pod sygn. akt I Co 933/15.

[dowód: zeznania słuchanego w charakterze strony powodowej C. J. - utrwalone na nośniku danych k. 47]

Równolegle jednak C. J. wystąpił przeciwko pozwanej K. W. z pozwem o zapłatę, kierując go do Sądu Okręgowego w Gdańsku. Sprawę zarejestrowano pod sygn. akt I Nc 420/15, a następnie skierowano do rozpoznania w postępowaniu zwyczajnym i zarejestrowano pod sygn. akt I C 1020/15.

W toku postępowania pozwana zwróciła się do pożyczkodawcy z prośbą o porozumienie w sprawie spłaty zadłużenia. W związku z tym C. J. cofnął pozew, konsekwencją czego było wydanie przez Sąd postanowienia z dnia 31 marca 2016 r. o umorzeniu postępowanie w sprawie.

W dniu 1 września 2016 r. C. J. zwrócono oryginał weksla, po zaopatrzeniu do w stosowną adnotację o sposobie zakończenia postępowania.

[dowód: weksel - uwierzytelniona kopia k. 7-7v, zeznania słuchanego w charakterze strony powodowej C. J. - utrwalone na nośniku danych k. 47, dokumenty w aktach Sądu Okręgowego w Gdańsku sygn. akt I C 1020/15: pozew k. 2-4, wydruk operacji bankowej k. 5, uwierzytelniona kopia weksla k. 6-7, oświadczenie o cofnięciu pozwu z dnia 29.02.2016 r. k. 22, postanowienie z dnia 31.03.2016 r. k. 29, pismo z dnia 3.08.2016 r. wraz z adnotacją z dnia 1.09.2016 r. k. 41]

Natomiast w toku postępowania toczącego się przed Sądem Rejonowym Gdańsk - Południe w Gdańsku pod sygn. akt I Co 933/15 pismem z dnia 26 kwietnia 2016 r. pozwana oświadczyła, że wyraża wolę zawarcia ugody z wnioskodawcą na następujących warunkach: zgodziła się na spłatę kwoty 123.000 zł stanowiącej na dzień datowania niniejszego

pisma kwotę główną pożyczki wraz z odsetkami, przy czym spłata miała nastąpić w czterech równych transzach, co dwa miesiące licząc od dnia podpisania ugody sądowej.

Ostatecznie jednak, wobec niestawiennictwa K. W., nie doszło do zawarcia ugody.

[dowód: oświadczenie z dnia 26.04.2016 r. k. 43, zeznania słuchanego w charakterze strony powodowej C. J. - utrwalone na nośniku danych k. 47]

Już po umorzeniu postępowania przez Sąd Okręgowy pozwana nadal uchylała się od zaspokojenia należności na rzecz C. J.. Ostatecznie ten, po odebraniu weksla z tutejszego Sądu po zakończeniu sprawy toczącej się pod sygn. akt I C 1020/15, indosował wypełniony weksel na rzecz powódki - spółki (...) Sp. z o. o. w S., w której sam pełni rolę prezesa zarządu.

[dowód: weksel - uwierzytelniona kopia k. 7-7v, odpis KRS Nr (...) k. 9-12]

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o materiał dowodowy zgromadzony w aktach sprawy, w szczególności dokumenty złożone przez stronę powodową, co do autentyczności których Sąd nie powziął żadnych wątpliwości, w tym zwłaszcza co do złożonego do akt sprawy weksla, a także oświadczenia pozwanej złożonego przez nią do akt I Co 933/15 Sądu Rejonowego Gdańsk - Południe w Gdańsku. Sąd uwzględnił także dokumenty z akt sprawy toczącej się przed tutejszym Sądem pod sygn. akt I C 1020/15, a wymienione szczegółowo w treści postanowienia z dnia 2 lutego 2017 r. Wreszcie podstawę ustaleń okoliczności stanu faktycznego stanowiły zeznania słuchanego w charakterze strony powodowej prezesa zarządu spółki C. J., uznane za wiarygodne jako korespondujące w całości z wymienionymi wyżej dokumentami. Sąd zważył, że w odpowiedzi na pozew zawarty został wniosek o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron, niemniej Sąd ograniczył go wyłącznie do przesłuchania strony powodowej z uwagi na niestawiennictwo pozwanej, prawidłowo wezwanej na termin rozprawy w dniu 2 lutego 2017 r.

Sąd miał również na uwadze, że strona powodowa już po zamknięciu rozprawy w piśmie procesowym z dnia 14 lutego 2017 r. zarzuciła, że do akt sprawy nie został dołączony oryginał weksla, a jedynie jego duplikat. Tym niemniej zarzut ten okazał się niezasadny. Pozew został bowiem złożony wraz z oryginałem weksla, co jednoznacznie wynika z notatki poczynionej na k. 6. Z treści przywoływanego przez stronę pozwaną przepisu § 79 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 grudnia 2015 r. - Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 2316 ze zm.) wynika jednoznacznie, że dokumenty w postaci weksli, czeków, warrantów i rewersów powinny być przechowywane ze szczególną starannością, w miejscu wyznaczonym przez prezesa sądu, posiadającym odpowiednie zabezpieczenia techniczne, uniemożliwiające ich zniszczenie lub usunięcie przez osoby do tego nieuprawnione. (ust. 1). Stosownie zaś do ust. 2, do akt sprawy dołącza się uwierzytelnione kopie dokumentów, o których mowa w ust. 1, z adnotacją o miejscu przechowywania oryginałów dokumentów. Uwierzytelnienie polega na sporządzeniu kopii dokumentu i potwierdzeniu jej zgodności z oryginałem przez pracownika sekretariatu. Odpowiednio do powyższej regulacji do akt sprawy załączono jedynie uwierzytelniony odpis weksla, oryginał złożono zaś w kasie pancерnej w sekretariacie wydziału. Jak zaś wynika z notatki urzędowej z dnia 15.02.2017 r., Przewodniczący, już po wniesieniu pisma przez pozwaną, ponownie zapoznał się z oryginałem weksla, potwierdzając powyższe okoliczności.

Sąd dodatkowo wskazuje, że w konsekwencji brak było podstaw do otwarcia zamkniętej rozprawy na nowo, o co wnioskowała strona pozwana wskazując właśnie na brak oryginału weksla w aktach. Zarzuty w tym zakresie były zresztą spóźnione - zgłoszono je bowiem dopiero po zamknięciu rozprawy. Tymczasem nie było żadnych przeszkód, by ewentualny brak oryginału weksla zgłosić już wcześniej, zwłaszcza że strona jest reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika. Strona była pouczana o rygorach z art. 207 § 6 k.p.c. i nie uprawdopodobniła, że nie zgłosiła powyższego zarzutu w odpowiedzi na pozew bez swojej winy bądź że zachodzą inne wyjątkowe okoliczności. Uwzględnienie zaś spóźnionych twierdzeń i otwarcie na nowo rozprawy spowodowałoby zwłokę w rozpoznaniu sprawy.

W ocenie Sądu powództwo w sprawie zasługuje na uwzględnienie w całości.

Sąd miał na uwadze, że w niniejszym postępowaniu podstawą żądania powoda był weksel wystawiony przez pozwaną jako zabezpieczenie płatności wynikającej z zawartej przez pozwaną z C. J. umowy pożyczki. Należy podkreślić, że strona pozwana nie podważała przy tym autentyczności weksla ani też faktu, że istotnie go wystawiła i podpisała. Nie kwestionowała też daty jego sporządzenia ani wysokości kwoty w nim wskazanej. W zakresie samego zobowiązania wekslowego zarzucała jedynie, że weksel nie został skutecznie przeniesiony na powodową spółkę z uwagi na to, że indos nie zawierał daty jego dokonania. Tym samym podnosiła zarzut braku legitymacji procesowej powodowej spółki do dochodzenia wierzytelności wekslowej w niniejszym procesie. Natomiast w odniesieniu do stosunku podstawowego, którego zabezpieczeniem stanowił wystawiony weksel, a więc zawartej między nią a C. J. umowy pożyczki, pozwana podnosiła wyłącznie fakt, że weksel został wypełniony niezgodnie z zawartym ustnie porozumieniem wekslowym z uwagi na wypełnienie go przed datą wymagalności roszczenia. Poza sporem pozostawała więc kwestia zawarcia samej umowy pożyczki, jej ważności i skuteczności, a także wysokości zobowiązania pozwanej nią objętego. Rozbieżności dotyczyły wyłącznie kwestii uzgodnionego terminu zwrotu pożyczonej kwoty, który wg twierdzeń strony pozwanej jeszcze nie nadszedł.

W ocenie Sąd brak jest podstaw do podważania skuteczności i ważności indosu.

Artykuł 11 ust. 1 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe (t. jedn. Dz. U. z 2016 r. poz. 160) stanowi, że każdy weksel można przenieść przez indos, chociażby nie był wystawiony wyraźnie na zlecenie. Jednocześnie w prawie wekslowym brak jest definicji samego indosu - zawiera ją kodeks cywilny, który w art. 9219 § 2 definiuje indos jako pisemne oświadczenie umieszczone na papierze wartościowym na zlecenie i zawierające co najmniej podpis zbywcy, oznaczające przeniesienie praw na inną osobę. W piśmiennictwie akcentuje się przy tym podwójne znaczenie tego terminu wskazując, że w sensie formalnym (indos sensu stricto) jest on pisemnym oświadczeniem na wekslu (w praktyce niemal zawsze na odwrotnej jego stronie) lub na przedłużku weksla, podpisanym przez zbywającego prawa wekslowe, natomiast w sensie materialnym - czynnością prawną dokonaną przez wierzyciela wekslowego z inną osobą (indosatariuszem), w której oświadczenie woli wierzyciela (indosanta) ma postać indosu w znaczeniu formalnym oraz której elementem koniecznym jest wydanie weksla indosatariuszowi

Prawo wekslowe zawiera szczegółową regulację dotyczącą indosu jako formy przeniesienia praw, zawartą w art. 11-20, wskazując warunki jego ważności i skuteczności. Jak wymienia się w piśmiennictwie, warunki ważności indosu można podzielić na formalne i materialne. Pierwsze wiążą się bądź z wekslem, którego indos dotyczy, bądź z samą formułą indosu na tym wekslu i w tym zakresie można wymienić: ważność weksla, trwanie okresu obiegu weksla, zachowanie przenoszalności weksla przez indos, istnienie legitymacji formalnej po stronie posiadacza weksla, zamieszczenie indosu w odpowiednim miejscu na dokumencie, odpowiednia treść indosu, bezwarunkowość i całościowość. Do materialnych wymagań ważności indosu zaliczyć należy: podpis indosanta, zdolność wekslową i zdolność do działań wekslowych indosanta i indosatariusza, wydanie weksla. W zależności od przyjętej koncepcji co do charakteru prawnego indosu, dodać trzeba wymóg niewadliwości dwustronnej bądź jednostronnej czynności prawnej kreującej indos. (tak Jacek Dybiński, Mirosław H. Kosiński w: System Prawa Prywatnego . Tom 18. Prawo papierów wartościowych pod red. Szumińskiego, system informacji prawnej Legalis).

Należy jednak podkreślić, że żadne przepisy nie wymagają dla ważności indosu jego daty, tym samym indos nie opatrzony datą jest jak najbardziej ważny i skuteczny. Data mogłaby mieć ewentualne znaczenie dla oceny, czy indosant miał w momencie indosowania zdolność wekslową (co w niniejszej sprawie jest bezsporne i oczywiste), a także ułatwić ocenę kolejności indosów, co istotnie mogłoby mieć znaczenie dla ustalenia legitymacji procesowej jednego z indosatariuszy. W sprawie niniejszej nie ma to jednak znaczenia o tyle, że miał miejsce wyłącznie jeden indos, w którym indosantem był C. J., zaś indosatariuszem - (...) Sp. z o. o. z siedzibą w S.. Dodatkowo wskazać należy, że w okolicznościach sprawy ustalić można z pewnością, że indos ów miał miejsce we wrześniu 2016 r. Należy bowiem wskazać, że weksel wystawiony przez pozwaną K. W. i uzupełniony przez C. J. stanowił podstawę roszczeń tego ostatniego, dochodzonych w postępowaniu toczącym się przed tutejszym Sądem pod sygn. akt I C 1020/15 przeciwko pozwanej. Jak wynika z akt sprawy, weksel ten był w oryginale złożony do akt sprawy wraz z pozwem z dnia 23

listopada 2015 r. i wówczas nie był jeszcze indosowany. Sam oryginał pozostawał zabezpieczony w kasie pancерnej do czasu prawomocnego zakończenia postępowania postanowieniem o jego umorzeniu i dopiero wówczas, po uczynieniu stosownej adnotacji o sposobie zakończenia postępowania, został zwrócony powodowi w tamtej sprawie - C. J. w dniu 1 września 2016 r. Ponieważ pozew w niniejszej sprawie wniesiono 26 września oczywistym jest, że weksel musiał być indosowany pomiędzy 1 a 26 września. Z zeznań słuchanego za powodową spółkę prezesa jej zarządu C. J. wynika, że miało to miejsce tuż przed wniesieniem pozwu.

Sąd nie podzielił również zarzutów strony pozwanej dotyczących wypełnienia weksla niezgodnie z porozumieniem wekslowym, a dotyczących wskazania jako daty płatności weksla daty przed upływem terminu płatności zobowiązania ze stosunku podstawowego, a zatem przed terminem jego wymagalności. O ile co do zasady wskazać należy, że w świetle art. 10 ustawy z 1936 r. - Prawo wekslowe pozwana mogła zarzut taki podnieść, tym bardziej, że prezesem zarządu powodowej spółki będącej indosatariuszem był C. J. - a więc indosant, o tyle brak jest jakichkolwiek dowodów na to, by był to zarzut uzasadniony. Pozwana w zakresie zgłoszonego zarzutu nie przejawiała właściwie żadnej inicjatywy dowodowej i prezentowała całkowicie bierną postawę, w żaden sposób nie dążąc do wykazania swych twierdzeń w tym zakresie. Na potwierdzenie swych słów zgłosiła bowiem wyłącznie dowód z przesłuchania stron, przy czym - co było już wyżej podnoszone - nie stawiała się na wezwanie Sądu. Tymczasem to na niej, w myśl art. 6 k.c. spoczywał w tej sytuacji ciężar udowodnienia zgłaszanych zastrzeżeń, jakoby weksel został wypełniony niezgodnie z deklaracją wekslową. Z drugiej zaś strony powodowa spółka uwiarygodniła tezę, że brak było porozumienia między stronami umowy pożyczki, z którego wynikałby termin zapłaty zobowiązania na dzień 31 grudnia 2020 r. Do akt sprawy przedłożyła bowiem odpis oświadczenia złożonego przez pozwaną w sprawie toczącej się w Sądzie Rejonowym Gdańsk - Południe w Gdańsku pod sygn. akt I Co 933/15, z którego treści nie wynika, by dłużniczka, wezwana do zawarcia ugody, powoływała się na brak wymagalności roszczenia, co byłoby w tej sytuacji oczywiste. Natomiast zgadzała się ona na ustalenie w ugodzie obowiązku zapłaty należności z umowy pożyczki w kwocie 123.000 zł, stanowiącej - jak stwierdzono - "kwotę główną pożyczki" na dzień datowania oświadczenia, a więc 26 kwietnia 2016 r., przy jednoczesnym rozłożeniu zaległości na raty. Powyższy dokument przeczył więc tezom pozwanej zawartym w odpowiedzi na pozew co do uzgodnionego terminu płatności i potwierdzał wersję powodowej spółki o tym, że należność pozwanej z umowy pożyczki była wymagalna. To zaś, w sytuacji braku inicjatywy dowodowej ze strony pozwanej, doprowadził Sąd do uznania jej zarzutu uzupełnienia weksla niezgodnie z zawartym porozumieniem jako nieudowodnionego.

Ostatecznie więc, uznając powództwo za uzasadnione, Sąd w punkcie I wyroku na podstawie art. 1, 9, 10, 11 ustawy - Prawo wekslowe zasądził od pozwanej K. W. na rzecz powoda "(...)" spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. kwotę 120.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 24 listopada 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od tej kwoty od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty.

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 k.c., mając na uwadze nowelizację tego przepisu od dnia 1 stycznia 2016 r. Odsetki zasądzono od dnia następnego po dacie płatności wskazanej na wekslu - zgodnie z żądaniem pozwu - albowiem od tego dnia pozwana opóźniała się ze spełnieniem świadczenia.

O kosztach postępowania orzeczono w punkcie II wyroku w oparciu o art. 98 § 1 i 3 k.p.c. i zasadę odpowiedzialności za wynik procesu. W konsekwencji Sąd zasądził od pozwanej jako przegrywającej proces w całości na rzecz powódki kwotę 13.200 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 6000 zł uiszczonej opłaty stosunkowej od pozwu oraz kwotę 7.200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w sprawie. Wysokość wynagrodzenia należnego pełnomocnikowi strony ustalono w oparciu o § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1800) w brzmieniu obowiązującym na datę wniesienia pozwu tj. 26 września 2016 r.